

Asia: VN/26814/2024

Koulutustarpeen ennakointimalli

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot työryhmän esityksestä

METO - Metsäalan Asiantuntijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua koulutustarpeen ennakointimallista.

Metsätalouden opetusmäärät ovat pieniä, mutta alan taloudellinen merkitys Suomelle on suuri:

Metsätaloudesta lähtee liikkeelle kotimaista raaka-ainetta käyttävä arvoketju, joka johtaa edelleen ulkomaille vietäviin tuotteisiin. Metsäteollisuuden viennin osuus koko Suomen tavaraviennistä vuonna 2024 oli noin 16,8 prosenttia vuonna 2024. Tullin tilastojen mukaan tuoteryhmä paperi ja kartonki oli Suomen merkittävin vientituote vuonna 2024. Paperia ja kartonkia vietiin 5,9 miljardin euron arvosta. Suomen merkittävimpien vientituotteiden kärkikymmenikköön mahtuvat metsäteollisuuden tuotteista myös sellu ja sahatavara. Sahatavaraa vietiin 2,0 miljardilla ja sellua 2,6 miljardilla eurolla.

Kyse on Suomelle taloudellisesti äärimmäisen merkittävästä alasta, joka on myös merkittävä osa maamme huoltovarmuutta ja omavaraisuutta.

Näemme, että:

- ennakointimallissa tulisi paremmin huomioida, että maa- ja metsätalousalat ovat kriittisiä huoltovarmuuden ja kansallisen omavaraisuuden näkökulmasta, eikä osaajia saada hädän hetkellä muualta
- maa- ja metsätalousalat tulisi erottaa toisistaan, koska ne tuottavat täysin erilaista osaamista

- alan omien selvitysten mukaan ylemmän korkeakoulutuksen lisääminen ei palvele alan osaamistarpeita

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakkoinnin periaatteita

Nyt ennakkoinnin painotus on ylempään korkeakoulututkintoon ja yliopistotutkintoon, mutta metsäalan omien tutkimusten mukaan määrällisesti tarvitaan eniten ammatillista osaamista, AMK-koulutusta, kun taas yliopistokoulutusmäärä on ollut riittävästi, ellei liiallinenkin. Esimerkiksi AMK:sta metsätalousinsinööriksi valmistuneet työllistyvät hyvin ja työpaikkoja on jatkuvasti avoinna.

Maa- ja metsätalous on yhdistetty näissä ennakkoinnin materiaaleissa, mutta aloilla tarvittava osaaminen on erilaista, joten koulutuksia tulisi tarkastella toisistaan irrallaan.

Metsäalalla on tehty ansiokasta selvitystyötä alan osaamistarpeista (Savotta, TTS-selvitykset), jota tulisi hyödyntää ennakkoinnissa.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakkointimallin toteutusta

Ennakkointimalli ei valitettavasti näkemyksemme mukaan vastaa maa- ja metsätalousalan tarpeisiin. Se painottaa ylempää korkeakoulututkintoa, kun taas ala tarvitsee metsäalan omien selvitysten mukaan erityisesti ammatillisia osaajia ja seuraavaksi eniten ammattikorkeakoulutuksen omaavien. Ennakkointi johtaisi liialliseen ylemmän korkeakoulutuksen omaavien määrään, mikä ei palvele metsätalouden tarpeita.

METO - Metsäalan Asiantuntijat ry esittää, että ennakkointimallissa maa- ja metsätalousalat erotetaan toisistaan. Huoltovarmuusalojen huomiointi ennakkoinnissa on äärimmäisen tärkeää, sillä on päätodennäköistä, että osaajia saataisiin kriisin hetkellä ulkomailta.

Metsäalalta on ajantasaisia tutkimuksia alan osaajatarpeista (Savotta ja TTS-selvitykset), jotka tulisi huomioida ennakkoinnissa.

Lausunnonantajan näkemykset koskien työryhmäraportin mukaisen perusskenaarion ennakkointitulosta

Ennakkointitulos painottaa ylempää korkeakoulututkinnon määrää, mikä ei palvele metsäalaa.

Metsäalalle tarvitaan erityisesti ammatillisia osaajia sekä ammattikorkeakoulutuksen saaneita.

